



T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/ 1762
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.12.2023/40
Karar Numarası : 2023/1151
Başvuran : M. Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, Kurumda gerçekleştirilen ilaç dağıtımının yalnızca akşam saatlerinde yapılmasının sağlık hakkının ihlaline sebep olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Kendisine reçete edilen ve düzenli olarak kullanmak zorunda olduğu iki ilaçtan birinin günde bir kere, diğerinin ise sabah ve akşam olmak üzere günde iki kere kullanması gerektiğini,

b. Ancak İdare ve Gözlem Kurulunun almış olduğu karar doğrultusunda ilaç dağıtımlarının günde bir kere sadece akşam saatlerinde gerçekleşmesinin ilaçlarını reçetelendiği üzere kullanmasını engellediğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvurana ilişkin Kurum Aile Hekiminin raporunda düzenli ve zorunlu olarak kullanılması gereken bir ilacın bulunmadığı görüldüğünden reçetede ilaçların doz aralığına göre günlük verilmesinin hastanın sağlığı açısından herhangi bir problem teşkil etmeyeceğinin belirtildiği,

b. İdare ve Gözlem Kurulu tarafından Kurum Aile Hekimi veya uzman doktorlar tarafından reçete edilip eczanelerden temin edilen kronik olmayan hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaçların, hafta içi ve hafta sonu 21:00-24:00 saatleri arasında ilaç kartında yazılan dozda, günlük dozlar halinde (gece içilmesi gerekli ilaçlar dahil) görevli vardiya revir personeli ile ilgili blok nöbetçileri tarafından hükümlü ve tutuklulara teslim edilmesi gerektiği şeklinde karar alındığı,

c. İdare ve Gözlem Kurulu tarafından alınan karar doğrultusunda ilaçların günlük olarak verilmekte olduğu (reçetede belirtilen günlük kullanması gereken doz adeti kadar), herhangi bir mağduriyete sebebiyet verilmeksizin titizlikle ilaç dağıtımı yapılmakta olduğu ve başvuranın dilekçesinde belirtilmiş olduğu bir sabah bir akşam olmak üzere iki kere kullanması gerektiği ilaçların akşam saatlerinde yapılan ilaç dağıtımında kendisine günlük kullanması gereken doz adedi kadar (iki adet) teslim edildiği ifade edilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

- a. Doktor tarafından yazılan reçetede ilaçların sabah bir ve akşam bir tane olmak üzere verileceğinin belirtildiği, buna rağmen ilaçların idarenin belirlediği saatte verilmesinin sağlık hakkının ihlali olduğu,
- b. İdarenin akşam saatinde yaptığı ilaç dağıtımında kendisine sadece bir ilaç verdiğini ifade etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve madeni varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz (...)"

6. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

7. Mezkur Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesine göre: "*(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetten yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. "*Mahpuslara sağlık hizmeti sağlanması devletin bir sorumluluğudur. Mahpuslar, toplumda mevcut olan sağlık hizmet standartlarına sahip olmalıdır ve yasal statüleri nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmaksızın ücretsiz olarak gerekli sağlık hizmetlerine erişebilmelidir.*" (Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları, madde 24)

12. "*(...) Yetersiz sağlık hizmetleri, insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele teriminin kapsamına giren koşulların hızla ortaya çıkmasına neden olabilir. Ayrıca belli bir cezaevinde sunulan sağlık hizmetleri,*

hem o cezaevinde hem de diğer yerlerde (özellikle emniyet birimlerinde) kötü muamelenin önlenmesinde önemli rol oynayabilir. Bunun da ötesinde, söz konusu hizmetler, sunuldukları tesisteki genel yaşama koşulları üzerinde olumlu etkide bulunabilir." (Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) 3. Genel Raporu, para. 30)

13. Somut olayda muhatabın gönderdiği sağlık evrakları üzerinde yapılan incelemede; başvurana Mayıs ayında reçete edilen ilaçların teslim alındığı görülmektedir.

14. İdarenin 11/4/2023 tarihli ve 2023/... sayılı talimatında; akşam saatlerinde yapılan ilaç dağıtımlarında hastalara günlük kullanması gereken doz kadar ilacın verileceği belirtilmektedir. Muhatabın verdiği cevaptan başvurana hakkında da söz konusu talimat uyarınca işlem yapıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla dağıtımın günde bir kere yapılmasının bir sonraki dağıtım saatine kadar içilmesi gereken diğer ilaçlara ulaşımı engellemediği, akşam saatlerinde yapılan ilaç dağıtımında başvurana günlük kullanması gereken iki doz ilacın verildiği anlaşıldığından başvurunun iddiaları bakımından hak ihlali olmadığı değerlendirilmektedir.

15. Sonuç olarak; kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye